

HETERONORMATİF OLMAYAN BİR SOSYAL HİZMET İÇİN

KAOS GL

.....
Heteronormatif Olmayan
Bir Sosyal Hizmet İçin
.....

Kaos GL

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, 29/12, Demirtepe / Kızılay – Ankara

Telefon: +90 312 230 0358

Faks: +90 312 230 6277

E-posta: bilgi@kaosgldernegi.org

URL: http://www.kaosgl.org

Baskı ve Cilt:

Ayrıntı Basımevi, Ostim, Ankara

0312 394 55 90

Yayına Hazırlayan: Kaos GL Sosyal Hizmet alışma Grubu adına

Umut Güner

Friedrich-Ebert-Stiftung Derneğı'nin katkılarıyla yayına hazırlanmıştır.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

İÇİNDEKİLER

- Sosyal Hizmet alanında çalışanlar için LGBT Kavramları,
- insel yönelim ve eşcinsellikle ilgili sorular ve yanıtlar
- LGBT'lere yönelik ayrımcılık ideolojileri
- cinsellikle ilgili yaygın yanlışlara karşı bilimsel doğrular
- Sosyal Hizmet ve LGBT'ler

Sunuş

Türkiye’de LGBT’ler ve Sosyal Hizmet

Türkiye’de Lezbiyen, gey, biseksüel ve translar(LGBT) sorun yaşadığı alanlar olarak, aile, Çalışma hayatı, eğitim, sağlık, barınma, psikoloji-psikiyatri, medya, insan hakları, hukuk, askerlik sayılabilir. Türkiye’de sosyal hizmet alanları olarak tanımlanan alanları neler: “aileyle sosyal hizmet”, “çocuk ve sosyal hizmet”, “yaşlılık ve sosyal hizmet”, “kadın ve sosyal hizmet”, “engellilik ve sosyal hizmet”, “tıbbi sosyal hizmet”, “kurum bakımı/sosyal hizmet”, “psikolojik- psikiyatrik sosyal hizmet” bu konu/çalışma başlıklarını sosyal hizmet açısından çoğaltmak mümkün, bu kısa örnekleme bile sosyal hizmetin çalışma alanları ile LGBT’lerin sorun alanlarının birebir örtüşüğünü göstermek açısından yeterli olur. Sosyal hizmet uzmanları, eşcinsel, biseksüel ve translarla farklı alanlarda karşılaşabilir.

Bu broşür, “LGBT’lerle Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Pratik Uygulama Yönergesi”nden yararlanılarak, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü öğretim üyeleri Sema Buz ve Sedat Yağcıoğlu’nun bu alanda yayınladıkları makalelerden faydalanılarak hazırlandı.

Sosyal Hizmet ve LGBT'ler

Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği (International Association of School of Social Work (IASSW 2001) ve Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Fedarasyonu (International Federation of Social Workers (IFSW 2001)) sosyal hizmeti 'insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan; sosyal değişimi destekleyen, insanların iyilik durumunu geliştirmesi için insan ilişkilerinde sorun çözme, güçlendirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlayan ve bunun için insan davranışlarını ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak insanların çevreleri ile etkileşim noktalarına müdahale eden bir meslektir' biçiminde tanımlayarak mesleğin uluslararası tanımı üzerinde anlaşmaya varmıştır.

Sosyal hizmet eğitimi ve sosyal hizmetlerin gündemine geç girmiş demografik gruplardan birisi de lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel (LGBT)'lerdir. Elbette sosyal hizmetlere gereksinim duyan LGBT bireylerle sosyal hizmetin bu kadar geç ilgilenmeye başlamasının çeşitli nedenler bulunmaktadır. Bilimsel çalışmalar; en genel anlamıyla tüm sosyal bilimlerin patriarkal kapitalist uygarlığın cinsiyetçi kalıplarının etkisi altında bulunduğunu, özelde ise sosyal hizmet bilimsel ve mesleki eğitiminin heteroseksist normlarla yapılmış olmasını ve sosyal hizmet uzmanlarının homofobik ve transfobik tutumlara sahip olmasını LGBT bireylerin yaşantılarının ve gereksinimlerinin sosyal hizmetin gündemine geç girmiş olmasının temel gerekçeleri olarak ortaya koymaktadır.

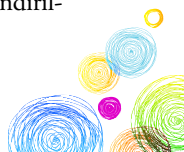
Heteroseksüel ilişkilerin ve "erkek ve kadın" cinsiyet dikotomisinin baskın ve hatta zorunlu olarak kabul edildiği bir dünyada; cinsel yönelimlerinden ve cinsiyet kimliklerinden dolayı LGBT'ler sistematik bir ayrımcılığa maruz kalmakta, nefret suçlarının bir sonucu olarak yaşama hakları başta olmak üzere tüm insan hakları ihlal edilmektedir. Eğitim, barınma, istihdam alanlarında ciddi sorunlarla karşı karşıya gelen LGBT'ler, sosyalleşme sürecinde olumlu rol modellerin azlığı, homofobik çevrenin baskısı gibi olumsuz koşullarda kimlik gelişimlerini tamamlamak zorunda kalmakta ve bu da

örneğin açılma gibi kişinin gelişimi için temel teşkil eden süreçlerin LGBT'ler için oldukça zorlu ve sorunlarla yaşantılanmasına neden olmaktadır.

Sosyal adalet ve insan hakları temelinde bilgi ve hizmet modelleri üreten sosyal hizmetin, LGBT bireyler için de hem bilgi hem de hizmet modelleri üretimine gereksinim bulunmaktadır. Cinsel yönelim ya da cinsiyet kimliği eşitsizliklerini azaltarak yok edecek ve LGBT bireylerin doğrudan yaşadıkları sorunlara müdahale edecek bir sosyal hizmet yaklaşımıyla bu konudaki çalışmaların hızlandırılmasına ciddi ölçüde ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu temel ihtiyaç çerçevesinde; LGBT'lerle çeşitli alanlarda ve kurum ve kuruluşlarda çalışan sosyal hizmet uzmanları için bu pratik uygulama yönergesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Eşcinsel, biseksüel ve translar, her birey veya çiftin yaşayabileceği genel sorunların yanı sıra, eşcinsel olmalarından kaynaklı ek güçlüklerle de karşılaşabilmektedirler. Eşcinsellerin mali sorunlar, iş-ev dengesini kurmadaki sıkıntılar, eşler arasındaki iletişim problemleri gibi genel sorunlarının yanı sıra açılma ile ilgili sorunlar, eşcinsel aileler için yasal danışmanlık ihtiyacı, çocuk vesayeti gibi konularda da özel gereksinimleri bulunmaktadır.

Eşcinseller reddedilme, yanlış anlaşılma, baskı ve kınama ile karşılaşabilirler. Bu durum barınma, istihdam, sağlık bakımı, sosyal hizmetlere ulaşmalarını engelleyen bir ayrımcılık yaratmaktadır. Bu alanlarda yaşanan sorunlar LGBT'leri sosyal hizmetin potansiyel müracaatçısı yapar.

Heteroseksizm, heteroseksüelliği bir zorunluluk olarak gören ve biricik varoluş biçimi olarak dayatan bir tür ırkçılıktır. Kadınlara yönelik ayrımcılık olan seksizmin (cinsiyetçilik), heteroseksüel olmayanlara yönelik halidir.

Heteroseksizm doğal, normal, üstün ve kabul edilir olan cinsel yönelimin heteroseksüellik olduğunu öne süren; heteroseksüel olmayan her türlü davranış, kimlik veya ilişkiyi damgalayan, reddeden ve aşağılayan ideolojik sistem anlamına gelmektedir. Bugüne kadar toplumda yerleşmiş, kalıplaşmış olan kadın ve erkek rollerine uymayan, bir anlamda genelden "farklı" olarak görülen LGBT'ler bu anlayış çerçevesinde fiziksel, duygusal ve psikolojik saldırılara maruz kalmaktadır. Bunun yanında LGBT'ler hem varoluşlarını gerçekleştirememekte hem de aynı zamanda toplumdan yalıtılmaktadırlar. Bu yüzden sosyal hizmet müdahalesi sadece, mikro düzeyde LGBT müracaatçı ya da yakını/ailesiyle değil, aynı zamanda mezzo ve makro düzeydeki faaliyetleri de kapsamalıdır.

LGBT'lerle Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanının Rol Ve Görevlerini Tanımlar:

Sosyal hizmet uzmanı LGBT'lerle çalışırken; bireyin yaşadığı sorunun çözülmesi yönünde bireye yönelik danışmanlık yapmadan başlayarak, LGBT'lere ya da yaşadıkları sorunlara ilişkin destek grupları oluşturma ve eşcinsellerle ilgili politikaları etkileme ve değiştirme yönünde savunuculuk yapmaya kadar çoklu müdahaleyi bir arada uygulama gereksinimi ortaya çıkarabilir.

LGBT'lere yönelik yürütülen sosyal hizmet çalışmalarında vurgu yapılan iki temel nokta bulunmaktadır:

1. Uygulamacının (sosyal hizmet uzmanının) LGBT'lere yönelik tutum ve becerilerinin karkında olması ve kendi homofobisiyle yüzleşmesi,

Sosyal hizmet uzmanlarının cinsiyet rolleri, önyargıları, kabulleri, eşcinsellikle ilgili kendi duygu, düşünce, tutum ve sosyal hizmet değerleriyle yüzleşmesi gerekmektedir.

Homofobik tutumların farkına varmadan ve bunu düzeltmeden sağlıklı bir yardım ilişkisinin kurulması mümkün değildir. Bunu yapma yönünde LGBT'lerle çalışacak sosyal hizmet uzmanlarının öncelikle eşcinsel yaşam hakkında bilgi edinme ve anlayış geliştirme ihtiyaçları vardır.

2. Kurumların eşcinsellere sağladığı hizmetler ile ilgili düzenlemeler.

LGBT'lere yönelik sosyal hizmet kurumlarının verecekleri hizmetler konusu çok önemlidir. Bazı hizmetlerin var olan sosyal hizmet kurumları çerçevesinde verilmesi mümkün iken, bazıları için ayrı hizmet düzenlemeleri yapılması gerekmektedir. Aslında buradaki temel tartışma, var olan sosyal hizmet kurumları işleyişine eşcinsellere yönelik hizmetleri de yerleştirme noktasındadır; "ve LGBT'ler" vurgusu yerine "LGBT'ler" bizzat ana hizmet akışı içinde olmalıdırlar.

Sosyal hizmetlerin LGBT duyarlılığı kazanması değil, heteronormatif yapısını gözden geçirerek yeniden yapılanması gerekmektedir.

Sosyal hizmet uzmanları, eşcinsel başvurusunun gelmesini beklemek, başvurusunun cinsel yönelimini atamak yerine, başvurusunun heteroseksüel olduğunu varsaymaktan vazgeçerek mikro, mezzo ve makro düzeyde çalışmaları yürütmelidir. Mikro düzeyde danışanını güçlendirirken, mezzo ve makro düzeyde sorunu LGBT'ler üzerinden değil, toplumun heteronormatif algısı ve heteroseksizmi üzerinden tariflemelidir. Ve bunları yaparken insan hakları temelinde, savunuculuk misyonunu ile hareket etmelidir.

LGBT'ler, belirli bir demografik grup olarak ele alınarak politika oluşturulabilecek ve hizmetlerin örgütleneceği bir kesim değildir. Sosyal Hizmet eğitiminde sık sık altının çizildiği gibi her müracaatçı biricik ve tekdir, her LGBT'nin sosyal hizmete ilişkin talepleri yada başvuru sebebi biricik olarak değerlendirilmelidir.

LGBT'lerin temel gereksinimleri arasında yasal, politik, sosyal, psikolojik gereksinimler bulunması, LGBT'lerle çalışan sosyal hizmet uzmanlarının rollerini de bu paralelde belirlemektedir.

Mikro düzeyde doğrudan bireylerle, mezzo düzeyde bireylerin birincil çevresel sistemleriyle, makro düzeyde ise tüm toplumla ve yasa yapıcılarla çalışan sosyal hizmet uzmanlarının, LGBT'lerin temel gereksinim alanlarına yönelik olarak rol ve görevlerini belirlemeleri kritik bir önem taşımaktadır.

Homofobik / transfobik baskı ve dışlanmanın sonucu olarak ortaya çıkan yalıtılmışlık duygularıyla baş edebilmelerini sağlamak için sosyal hizmet uzmanlarının psikolojik danışmanlık rolü çerçevesinde sağaltıcı faaliyetlerde bulunması önemlidir.

Eşcinsel, biseksüel ve transların yaşadıkları baskı ve yalnızlık duyguları, cinsiyet değişimi operasyonu sürecinde olan transların ani duygu değişimleri ve buna bağlı depresif düşünceler sürecinde

de, hem psikolojik danışman hem de eğitimci rolleri çerçevesinde çalışmalar yürütülebilir.

Yalıtılmışlığın ve dışlanmanın sonucunda ortaya çıkan yalnızlığın giderilmesi amacıyla, LGBT'ler için olumlu sosyal çevrelerin yaratılması ve LGBT örgütleri ve LGBT'lere olumlu yaklaşımı olan diğer kurum ve kuruluşlara, kültür sanat merkezlerine, cafe

– bar gibi sosyalleşme mekanlarına yönlendirilmesi konusunda sosyal çalışmacılar önemli bir role sahiptir. LGBT'lerin olumlu rol modellerle karşılaşması, arkadaş ve partner bulmaları amacıyla sosyal ilişki düzenleme, olumlu sosyal ortamlar yaratma görevleri çerçevesinde çalışmalar üretilmesi de temel gereksinimler arasındadır.

Mezzo düzeyde, LGBT'lerin aileleriyle, birlikte yaşadıkları arkadaş ya da partnerleriyle, okul ortamındaki eğitici ve yöneticilerle, iş ortamındaki meslektaşlar ve yöneticilerle LGBT'lere yönelik herhangi bir ayrımcı pratiğin önlenmesi ve LGBT'lere yönelik olumsuz bakış açısının değiştirilmesi sosyal hizmet uzmanlarının LGBT'lerin çevresel sistemleri içinde yaşayacakları sorunların berteraf edilmesini sağlayabilir.

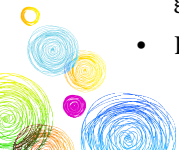
Makro sorunlara baktığımızda ise, LGBT'lerin hem politika alanında hem de yasal düzlemde karşılaştıkları sorunlar için savunuculuk rolüyle LGBT haklarının tanınması ve yasal güvence altına alınması, toplumsal bilinç yükseltme ve yasa yapıcılarla lobicilik faaliyetlerini yürütülmesi, LGBT'lerle çalışan sosyal hizmet uzmanlarının makro görevleri arasında yer almaktadır.

LGBT'lerin hizmet aldıkları çeşitli kurumlardaki homofobik / transfobik algı ve tutumların değiştirilmesi ve bu konuda LGBT örgütleriyle söz konusu kurum ve kuruluşlar arasında bağlantı kurularak hizmet içi eğitimler sağlanması, sosyal hizmet uzmanlarının eğitimci rolü çerçevesinde gerçekleştirmesi gereken temel çalışmalar arasındadır.

Bireyin sorunlarının çeşitli olduğu yaklaşımla, farklı müdahale düzeylerinde farklı rol ve görevleri olan sosyal hizmet uzmanlarının, LGBT'lerle çalışırken de belirtilen rol ve görevleri çerçevesinde çalışmalar yürütmesinin etkili olacağı düşünülmektedir.

LGBT'lerle çalışacak sosyal hizmet uzmanlarının dikkat etmesi gereken ilkeler:

- LGBT'lerle çalışma bir kurum bünyesinde gerçekleştiriliyorsa, sosyal hizmet uzmanının kurumdaki diğer çalışanların da LGBT'lere yönelik tutum ve davranışlarındaki homofobik ve transfobik düşüncelerinin değişmesi için çalışması gerekmektedir
- Heteroseksist bir kültür içinde yaşayan LGBT'lerin maruz

kaldığı homofobi ve damgalanmanın oluşturduğu güvensiz ortama karşı, sosyal hizmetin yaratacağı güven ortamının olmazsa olmazlarından birisi de gizliliklidir. Çalışma boyunca güveni ve güvenliği sağlamak sosyal hizmet uzmanının temel amaçlarından birisi olmalıdır

- LGBT kimlik gelişiminin hangi aşamada olduğunun tespit edilmesi önem taşımaktadır.
- LGBT'lerin hayatının herhangi bir aşamasındaki yaşam krizlerini ve stres faktörlerini değerlendirebilmek için bireylerin açılmanın hangi aşamasında olduklarının ve açılmanın hayatlarındaki etkilerinin anlaşılması önemlidir.
- LGBT'lere kendi öykülerini anlatabilecekleri, varsa diğer üyelerle paylaşabilecekleri ve geri bildirim alabilecekleri yeterlilikte zaman vermek önemlidir.

İyi Bir Uygulama İçin Rehber

- Cinsel Haklar Bildirgesi sosyal hizmet için iyi bir temel oluşturmaktadır.
- Sosyal hizmet uzmanının uygulamaları cinselliği yeniden inşa edecek yapıda olmalıdır.
- Heteroseksizm özelinde cinselliğe yönelik ayrımcılığın farkında olunması büyük önem taşımaktadır. Sosyal hizmet uzmanının kendi duygu, düşünce ve tutumları ile meslektaşları ve diğer hizmet yararlanıcılarının duygu, düşünce ve tutumlarını bu anlamda değerlendirmesi önemlidir.
- Diğer insanlarla çalışırken cinsellikle ilgili konularda açık ve hassas olabilmek için, sosyal hizmet uzmanının kendi cinselliği konusunda rahat olmasına ihtiyacı vardır.
- Müracaatçıların cinsel yönelimlerini gizli tutma isteklerine duyarlı olunmalıdır.
- Müracaatçılarla cinsellikle ilgili konuları konuşurken sınırları dikkatlice koymak gerekmektedir.
- Cinsellikle ilgili konularda çalışırken iyi iletişim becerileri çok önemlidir.

- Sosyal hizmet uzmanlarının cinsellikle ilgili bilgilerini sürekli güncellemeleri gerekmektedir.
- Güvenli ve aynı zamanda sorgulayıcı bir atmosfer yaratmak önemlidir.
- Yakınlaşma, açılma için olumlu rol model oluşumu sağlanmalıdır.
- Sosyal hizmet uzmanlarının karşılıklılık ilkesini ve ilişki kurma becerilerini teşvik etmesi gereklidir.

CİNSEL YÖNELİM VE EŞCİNSELLİK İLE İLGİLİ SORULAR VE YANITLAR

Cinsel yönelim nedir? Bir seçim midir? Terapiyle değiştirilebilir mi? Eşcinsellik bir zihinsel hastalık mıdır yoksa duygusal bir problem mi? Eşcinsellik gündeme geldiğinde hemen akla gelen bu ve benzeri pek çok soruya yanıt arıyorsanız işte size Amerikan Psikoloji Birliği ve Amerikan Psikiyatri Birliği'nin hazırladığı soru ve cevaplar...

Cinsel Yönelim nedir?

Cinsel yönelim, cinselliği oluşturan dört unsurdan biridir. Diğer üçünden belli bir cinsiyetteki (gender) bireye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimle ayrılır. Cinsellikle ilgili diğer üç unsur da biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet (gender) kimliği (erkek ya da kadın olmaya ilişkin psikolojik duyum) ve sosyal cinsiyet rolü (eril ya da kadınsı davranışları belirleyen kültürel normlara uyum). Tanınmış üç cinsel yönelime göre; kişinin kendi cinsiyetinden birine yönelmesi eşcinsellik, kişinin karşı cinsiyetten birine yönelmesi karşıcinsellik, kişinin her iki cinsiyete de yönelmesi biseksüelliktir.

Eşcinsel yönelimli bireyler kimi zaman “gey” (hem kadın hem erkekler için kullanılır) ya da “lezbiyen” (sadece kadınlar için) olarak adlandırılırlar.

Cinsel yönelim, duyguları ve kendilik kavramını (self-concept) içerdiği için cinsel davranıştan farklıdır. Bireyler davranışlarıyla cinsel yönelimlerini ifade edebilecekleri gibi etmeyebilirler de.

Bireyin Cinsel Yöneliminin nedenleri nelerdir?

Bilim insanları tarafından, bir bireyin cinsel yöneliminin nasıl geliştiği henüz anlaşılmamıştır. Farklı teoriler cinsel yönelimin nedenleri için farklı kaynaklar önermiştir; genetik ya da doğuştan gelen hormonal etkenler ve erken çocukluk döneminde yaşananlar gibi... (Buna karşın birçok bilim insanı, cinsel yönelimin erken yaşlarda biyolojik, psikolojik ve sosyal etkenlerin etkileşimiyle şekillendiği düşüncesini paylaşırlar.)

Cinsel Yönelim bir seçim midir?

Hayır. Çoğu insan için cinsel yönelim ergenlik döneminde (adolescence) hiçbir cinsel deneyim olmadan ortaya çıkmaktadır.

Buna ek olarak, kimi bireyler cinsel yönelimlerini eşcinsellikten karşı cinselliğe çevirmek için yıllar boyunca hiçbir başarı elde edemeden uğraştıklarını ifade ederler. Bu nedenlerden dolayı psikologlar, cinsel yönelimi isteğe bağlı olarak değiştirilebilen bilinçli bir seçim olabileceğini düşünmezler.

Eşcinsellik bir zihinsel hastalık mıdır ya da duygusal bir problem midir?

Hayır. Psikologlar, psikiyatrlar ve diğer sağlık uzmanları, eşcinselliğin hastalık, zihinsel bozukluk ya da duygusal bir problem olmadığına hemfikirler. Yapılan yansız araştırmalar eşcinsel yönelimle duygusal ya da sosyal problemler arasında herhangi bir bağın olmadığını göstermiştir.

Geçmişte eşcinsellik hakkında bilgi, terapi görmekte olan lezbiyen ve geylerden elde edildiği için toplum ve zihinsel hastalık uzmanları eşcinsellik ile ilgili taraflı ve gerçekdışı düşünceleri savundular. Ne zaman ki araştırmacılar terapi görmeyen lezbiyen ve geylerden gelen bilgileri değerlendirdiler, eşcinselliğin zihinsel bir hastalık olduğu görüşünün yanlış olduğunu anladılar.

Amerikan Psikiyatri Birliği 1973 yılında yeni araştırmaların önemini tüm zihinsel ve ruhsal hastalıkları içeren resmi el kitabından “homoseksüellik” terimini çıkartarak onayladı. 1975 yılında ise Amerikan Psikoloji Birliği bu değişikliği destekleyen bir karar çıkarttı. Kimi insanlar eşcinsel yönelim ile zihinsel hastalıklar

arasında bir bağ kurarak onları hasta olarak damgalamaktadırlar. Bu iki birlik ise, tüm zihinsel ve ruhsal hastalık uzmanlarını, bunun gerçektir olduğunu ifade etmeleri konusunda uyarmaktadır. Eşcinselliğin bir zihinsel bozukluk olarak sınıflandırılmamasından bu yana, yapılan yeni araştırmaların bulgularıyla iki birlik tarafından bu düşünce güçlendirilmiştir.

Lezbiyen ve Geyler iyi ebeveyn olabilirler mi?

Evet. Eşcinsel ve heteroseksüel ebeveynlerce yetiştirilen çocukların karşılaştırıldığı çalışmalar sonucunda iki guruptaki çocuklar arasında zeka, psikolojik uyum, sosyal uyum, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma, toplumsal cinsiyet rol kimliklerin gelişimi ya da cinsel yönelimin gelişimi bakımından hiçbir fark bulunmamıştır.

Eşcinsellikle ilgili bir diğer stereotip de eşcinsel erkeklerin çocuklara cinsel taciz etme eğilimlerinin heteroseksüel erkeklerden daha fazla olduğu düşüncesidir. Eşcinsellerin, heteroseksüellerden daha çok, çocuklara cinsel tacizde bulundukları hakkında hiçbir kanıt yoktur.

Neden kimi lezbiyen ve geyler cinsel yönelimlerini başkalarına açıklıyorlar?

Çünkü bu yönlerini diğerleriyle paylaşmak, zihinsel sağlıkları için önemlidir. Lezbiyen ve geyler için açılma olarak tanımlanan kimlik gelişimi sürecinin psikolojik uyumla (adjustment) sıkı bir bağlantısı vardır. Gey ve lezbiyen kimliği ne kadar olumlu olursa, kişinin zihinsel sağlığı ve kendine güveni de o kadar iyi olacaktır.

Kimi gey ve lezbiyenler için açılma (coming- out) süreci neden zordur?

Yanlış stereotipler ve önyargılar lezbiyen ve geyler için açılma sürecini duygusal problemlerin yaşanabildiği zorlu bir süreç haline getiriyor. Lezbiyen ve geyler, kendi cinslerinin çekiciliğinin farkına varmaya başladıklarında kendilerini farklı ve yalnız hissederler. Ayrıca aile, arkadaşlar, çalışma arkadaşları ve dinsel kurumlar tarafından reddedilme olasılığı da korkutucudur.

Bunlara ek olarak, eşcinseller ayrımcılığın ve şiddetin de daima hedefi olmuşlardır. Şiddetin ve ayrımcılığın tehdidi de gey ve lezbiyenlerin gelişiminin önünde önemli bir engeldir. 1989'da yapılan (ABD) bir ulusal araştırmada geylerin %5'inin, lezbiyenlerin ise %10'unun gey ve lezbiyen olmalarıyla ilişkili olarak fiziksel saldırıya ve tecavüze uğradığı, %47'sinin ise yaşamları sürecinde ayrımcılığa maruz kaldıkları saptandı. (Diğer araştırmalar da buna benzer yüksek oranda ayrımcılığı ve şiddeti saptamışlardır.)

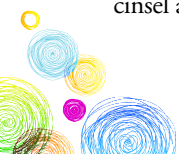
Lezbiyen ve geylere karşılaştıkları önyargılar ve ayrımcılıkla mücadelelerinde yardım etmek için ne yapılabilir?

Lezbiyen ve geylere karşı olumlu

bir tavrı benimseyenlerin çoğu bir ya da daha çok gey ve lezbiyen tanıdıklarını söylerler. Bu yüzden, psikologlar bir grup olarak gey ve lezbiyenlere karşı olumsuz tavrın onlarla birebir yaşanılanlardan değil stereotiplerden ve önyargılardan kaynaklandığını düşünürler.

Bununla birlikte, diğer azınlık gruplarında olduğu gibi ayrımcılığa ve şiddete karşı korunma çok önemlidir. Bazı eyaletler kişinin cinsel yönelimini temel alan şiddeti farklı olana karşı duyulan nefretin doğurduğu suçlar olarak görürler ve sekiz Amerikan eyaletinde cinsel ayrımcılığa karşı yasalar uygulanmaktadır.

Terapi ile cinsel yönelim değiştirilebilir mi?

Hayır. Her ne kadar eşcinsel eğilim zihinsel bir hastalık olmasa ve lezbiyen ve geylerin heteroseksüelliğe dönüştürme çabasında herhangi bir bilimsel bulgu bulunmasa da, bazı bireyler kendi cinsel

yönelimlerini ya da başka bireylerinkini (çocukları için terapi talepleri olan aileler gibi) değiştirmek isteyebilirler. Bu çeşit terapiyi üstlenen kimi terapistler danışanlarının cinsel yönelimlerini (eşcinsellikten heteroseksüelliğe) değiştirdiklerini rapor etmişlerdir. Bu raporlarda yapılan inceleme sonucunda şüphe uyandıran faktörler bulunmuştur: Bu iddiaların birçoğu zihinsel sağlık araştırmacılarından değil, cinsel yönelime ideolojik açıdan bakan organizasyonlardan gelmiştir. Ayrıca

tedavi süreci ve sonuçlarının da belgelendirilmesi yetersizdir. Bunun yanında danışanın tedavi sonrası durumunun gözlem süresi de çok kısadır.

1990 yılında Amerikan Psikoloji Birliği dönüşüm terapilerinin sonuç vermediğine tam aksine yarardan çok zarar verdiğini bilimsel kanıtlarla bildirmiştir. Bireyin cinsel eğiliminin değiştirilmesi, cinsel davranışlarının değiştirilmesinden ibaret değildir. Çünkü, bu tür bir terapi kişinin duygusal ve cinsel dünyasını, duygularını değiştirmeyi, kişinin kendilik kavramını ve sosyal kimliğinin tekrar yapılandırılmasını gerektirecektir. Bazı zihinsel sağlık uzmanlarının cinsel yönelimi dönüştürme çabasında olmalarına karşın; diğerleri, hastalık olmayan ve kişinin kimliği için çok önemli olan bu kişisel özelliği değiştirme çabasının etiğini sorgulamaktadırlar.

Terapi talebinde bulunan her gey ve lezbiyen cinsel yönelimlerini değiştirmek istememektedir. Gey ve lezbiyenler açılmak ve ön-

yargılar, ayrımcılık ve şiddetle baş etmek için psikolojik yardım talebinde bulunuyorlar.

Sözde “Değişim Terapileri” hakkında ne söylenebilir?

Sözde “değişim terapi”lerini üstlenen bazı terapistler müşterilerinin cinsel yönelimlerini “homoseksüel”den “heteroseksüel”e değiştirebileceklerini bildirmektedirler. Bu bildirilerin yakın incelemeleri yine de göstermektedir ki birkaç faktör bu bildirilerin kuşku içerdiğini ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, bu tür argümanları savunan organizasyonlar eşcinselliği reddeden ideolojik bakış açısına sahiptirler. Ayrıca, bu tür argümanların kalitesiz olduğu belgelenmiştir; örneğin, tedavi sonuçları zaman içinde takip edilmemiş ve raporlandırılmamıştır ki bu zihinsel müdahalelerin geçerliliği için bir standart oluşturmaktadır. Amerikan Psikiyatri Birliği, bu tür terapilerden ve bunun katılımcılar üzerine olası etkilerinden endişelenmektedir. Birliğin temsilciler meclisi 1997 de bir önerge yayınlayarak homofobi tedavilerine karşı olduğunu ve bireyin önyargısız tedavisine ve kendi iradesiyle tedavi edilmesi gerekliliğini doğrulamıştır. Fakat değişim terapileri ile cinsel yönelimini değiştirmeye çalışan bireyler tedavi süresince terapinin profesyonelce, tarafsız ve önyargısız bir ortamda yapılacağını beklemektedir.

Birçok eşcinselin

başarılı ve mutlu yaşıyor

olmasına rağmen, bazı eşcinsel ve biseksüel bireyler aile üyelerinin veya dini grupların baskılarına uğradıkları için cinsel yönelimlerini

terapilerle değiştirme arayışı içindedirler. Gerçek şudur ki, eşcinsel-lik bir hastalık değildir. Bu nedenle tedavi gerektirmemektedir ve değişebilen bir şey de değildir. Bununla birlikte, psikolojik yardım alan gey, lezbiyen ve biseksüel bireylerin tümünün cinsel yönelim-lerini değiştirmek istedikleri söylenemez. Gey, lezbiyen ve biseksüel bireyler dışa açılma sürecinde, önyargılarla savaşmada ve hetero-seksüel bireylerin günlük hayatta yaşadıkları sorunları aşmak için profesyonel yardıma başvurmaktadırlar.

Toplum için eşcinsellik hakkında daha çok eğitim görmek neden önemlidir?

İnsanların cinsel yönelimler ve eşcinsellik hakkında eğitilmesi eşcinsellik karşıtı önyargıların azalmasını sağlayacaktır. Eşcinsellik hakkında doğru bilgiler özellikle kendi cinsel kimlikleriyle çatışma içinde bulunan genç insanlar için önemlidir. Bu bilgilere ulaşmakla kişinin cinsel yöneliminin etkilenmesi gibi bir endişe ya da korku geçersizdir.

Sosyal Hizmet alanında çalışanlar İçin LGBT Kavramları:

LGBT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans): Lezbiyen, gey, biseksüel ve trans (travesti ve transeksüel); zaman zaman “cinsel azınlıklar” diye de anılan grup ve kimliklerin tümünü kapsayan terimdir.

Cinsel Yönelim (Sexual Orientation): Kişinin cinsel dürtülerinin hangi cinse yönlendiğini belirler. Belli bir cinsiyetteki bireye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekim olarak tanımlanabilir. Heteroseksüellik, eşcinsellik, biseksüellik gibi.

Cinsel yönelim, cinselliği oluşturan dört unsurdan biridir. Diğer üçünden belli bir cinsiyetteki bireye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimle ayrılır. Cinsellikle ilgili diğer üç unsur da biyolojik cinsiyet, toplumsal cinsiyet (gender) kimliği (erkek ya da kadın olmaya ilişkin psikolojik duyum) ve sosyal cinsiyet rolü (eril ya da kadınsı davranışları belirleyen kültürel normlara uyum).

Tanınmış üç cinsel yönelime göre; kişinin kendi cinsiyetinden birine yönelmesi eşcinsellik, kişinin karşı cinsiyetten birine yönelmesi heteroseksüellik, kişinin her iki cinsiyete de yönelmesi biseksüelliktir. Eşcinsel yönelimli bireyler “gey” ya da “lezbiyen” olarak da adlandırılırlar.

Cinsel yönelim, duyguları ve kendilik kavramını (self-concept) içerdği için cinsel davranıştan farklıdır. Bireyler davranışlarıyla cinsel yönelimlerini ifade edebilecekleri gibi etmeyebilirler de.

Eşcinsel: Kendi cinsinden olanlara duygusal ve cinsel yönelim içinde bulunan kadın veya erkek. Eşcinsel terimi, Homoseksüel (Homosexual) kelimesinin Türkçe karşılığı olarak hem kadın eşcinseller hem de erkek eşcinseller için kullanılmakla birlikte günlük hayatta daha çok erkek eşcinselleri ifade ettiğinden erkek eşcinseller için “gey”, kadın eşcinseller için “lezbiyen” isimleri de kullanılır.

Eşcinsellik: “Homosexuality” teriminin birebir çevirisidir. Zamanın da bir tıp terimi olarak tanımlanmıştır. Aynı cinsiyetten iki kişi arasındaki cinsel ya da duygusal çekim ve cinsel davranışları ifade eden bir kavramdır. Toplum genelinde ve bazı ruh sağlığı profesyonellerindeki kanının aksine eşcinsellik ile transeksüalizm veya transvestik davranış birbirinin uzantısı, örneğin transeksüalizm eşcinselliğin daha aşırı bir şekli değildir. Bunlar ayrı düzlemlere ait olgulardır.

Gey: Bu terim, 1970’lerin başında Gey Kurtuluş Hareketiyle (Gay Liberation Movement) birlikte ortaya çıkmıştır. Başlangıçta hem kadın hem erkek eşcinselleri kapsayan bir kelime olmakla beraber, günümüzde sadece erkek eşcinseller kendileri için kullanılmaktadır. Terim süreç içinde “homoseksüellik”ten politik bir kopuşa işaret eder. “Homoseksüel” kelimesi, tıp tarafından tanımlanmış olduğu halde, hak temelli bir mücadele eksenini benimsemiş olan Gey Kurtuluş Hareketi ile “gey” kelimesi aynı cinsten insanların birbirlerine karşı duygusal veya cinsel yönelimleriyle yarattıkları hayat tarzını tanımlamak için, eşcinsel bireyler tarafından ortaya konmuştur.

Bu kelimenin, Türkçeye, İngilizceden olduğu gibi alınması 80'lere rastlar. 1999'da “Türkiyeli Eşcinseller Buluşması” sonrasında “gay” Türkçeleştirilerek “gey” olarak kullanılmaya başlanmıştır. Eylül 2006 tarihinden itibaren de TDK elektronik sözlüğüne gey, “erkek eşcinsel” olarak geçmiştir.

Lezbiyen: Duygusal, cinsel, erotik yönelimleri kendi cinsinden bireylere yönelik olan kadınları tanımlamak için kullanılmaktadır. Kelime eşcinsel kadın şair Sappho'nun M.Ö. 6. yüzyılda yaşadığı

Lesbos (günümüzdeki adıyla Midilli) Adası'nın isminden türemiştir.

Biseksüel: Hem kendi cinsine hem de karşı cinse duygusal, erotik ve cinsel yönelim içinde olan kadın veya erkekleri tanımlamak için kullanılmaktadır.

Heteroseksüel: Duygusal, cinsel ve erotik olarak karşı cinsten kişilere yönelmiş olan kadın ya da erkekleri tanımlamak için kullanılmaktadır.

Heteroseksüellik: Bireylerin, cinsel, duygusal ve erotik olarak karşı cinsten kişilere yönelmiş olma halidir. Kendiliğinden ve zorunlu olarak, toplumda egemen varoluştur. Bu kendiliğinden ve zorunluluk hali, heteroseksüel bireylerin kendilerini “heteroseksüel” olarak tanımlamalarına bile gerek duyurmamaktadır. Bu durumdaki bireyler, kendini “eşcinsel” ya da “heteroseksüel olmayan” diye tanımlayan bireylerin ortaya çıkmasını kavrayamamakta, “homofobik” ve “heteroseksist” olabilmektedir. Doğal olarak bu durum, bütün heteroseksüellerin heteroseksist olduğu anlamına gelmemektedir.

Transgender: Cinsiyet geçiş sürecini tamamlamış ya da tamamlamamış; ancak biyolojik cinsiyetine ve görünümüne bir şekilde müdahale edenleri ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Travesti, halk arasında cinsiyet geçiş ameliyatı olmamış, yalnızca dış görünümü ve davranışlarıyla kadın kimliğine bürünenleri; transseksüel de giyim ve davranışlardan öte cinsiyet geçiş ameliyatı olanları belirlemek için kullanılan kelimelerdir. Bununla birlikte Türkiye’de fazla yaygınlık kazanmamış olan transgender terimi çoğunlukla hem transseksüeller ve travestileri hem de interseks kişileri (cinsiyetlerarası) kapsamaktadır. Türkiye’de LGBT örgütleri, “transgender” terimini karşılayacak şekilde “trans” adlandırmasını kullanmaktadır.

Transseksüel: Hem “erkek” hem de “kadın” için geçerlidir. Kişinin davranışlarından çok iç dünyasında kendisini karşı cinsten biri gibi görmesi, hissetmesidir. Transseksüel kişinin ruhsal eğilimleri için belirleyici olan bir kelimedir, bu yüzden transseksüeller dış görünüşlerinden belirlenemeyebilir. Çünkü kendilerini, karşı cinsten hissettiklerini dış görünüşlerine her zaman yansıtmayabilirler. Transseksüel hem erkek hem de kadın için geçerlidir. Kişi “erkek” olduğu halde kadın olmayı, “kadın” olduğu halde erkek olmayı isteyebilir.

Travesti (Transvestite/Cross Dresser): Dış görünüşüyle ve davranışlarıyla karşı cinse ait olma isteğini ifade eder. Travesti dendiğinde sık bir şekilde “kadın kılığındaki erkekler” akla gelse de travesti kelimesi aslında hem “erkek” hem de “kadın” için geçerlidir. Travestiler karşı cinsin eşyalarını kullanmaktan, karşı cinsin giydiği kıyafetleri giymekten, ait olmak istediği cinsin davranışını sergilemekten zevk alan kimselerdir.

CİNSİYET, TOLUMSAL CİNSİYET VE CİNSİYET KİMLİĞİ

Cinsiyet (Sex): Biyolojik cinsiyeti ifade eder; kadın ve erkeğin sahip olduğu genetik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerdir. Canlı türlerinin neredeyse tamamının, özellikle üreme organları ve sistemleri üzerinden dişi ve erkek olarak iki temel biçimde farklılaşması “cinsiyet” olarak tanımlanır.

Cinsel Kimlik: Kişinin biyolojik olarak cinsel özelliklerini yansıtır. Bunlar kromozomlar, cinsel hormonlar, dış ve iç cinsel organlar, üreme hücrelerinin geliştiği dokular ve ikincil cinsiyet özellikleridir. Kişinin kendini hangi cinsiyetle özdeşleştirdiğini ifade etmek için de kullanılır. Ayrıca, kimi zaman cinsel kimlik kavramı cinsel yönelimi ifade etmek için de kullanılabilir.

Toplumsal Cinsiyet (Gender):

Toplumsal cinsiyet kadının ve erkeğin rollerini, sorumluluklarını, güç ilişkilerini ve toplumsal konumlarını belirleyen bir kavramdır. Yaşanılan zaman, coğrafya ve kültüre göre değişen, farklı cinsiyetlere sahip insanlardan beklenen sosyal rol, davranış ve fiziksel görünüşün bütününe ifade eder.

Toplumsal cinsiyet kişinin içinde yaşadığı toplumda aileden başlayarak modellerin gözlenmesi yoluyla edinilir. Kadın ve erkekler bu kavramın içindeki normları sosyalleşme süreci içinde öğrenirler. Her iki cinse ait bu tür özellikler; aile, arkadaşlar, söz sahibi kişiler, dini ve kültürel öğretilerin yanısıra okul, işyeri ve basın-yayın organlarının etkileri ile şekillenmektedir.

Cinsiyet Rolü (Gender Role): Toplumsal cinsiyetin bir parçasıdır ve kişinin kendisini bir oğlan çocuk/erkek veya kız çocuk/kadın konumunda göstermek için yaptığı ve söylediği şeylerin tümü olarak tanımlanmaktadır.

Kadına ve erkeğe yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri ve sorumlulukları insanlar arasında bir eşitsizlik ve ayrımcılığa sebep olmaktadır. Cinsiyet biyolojik varlığımızın bir sonucu iken; toplumsal cinsiyet doğumdan önceki süreçle başlayan ve ölümle son bulan bir kavramdır. Kadınlar ev gibi özel bir alanda sınırlı kalırken, erkekler kendilerini dışarıda gösterirler. Genel olarak yaşamın her anında ve alanında görülebilen bu tablolar “toplumsal cinsiyet eşitsizliğini” oluşturur. “Toplumsal cinsiyet eşitliğini” sağlamak için ise; bireylerin cinsiyetleri nedeni ile fırsatları kullanmasında, kaynakların ayrılması ve kullanılmasında, hizmetlere ulaşmada ayrımcılığa maruz kalmayacağı ve bireylerin kendilerine ayrımcılık yapılmayacağı bir ortam oluşturulmalıdır.

Toplumsal cinsiyet vasıtası ile kadın ve erkekler arasındaki sınırlar belirlenir ve bu iki cins arasındaki ilişkiler toplum tarafından denetlenir. Toplumsal cinsiyet rolleri toplumun görmek istediği

kadın-erkek kalıplarına göre şekillenir. Erkeklerle ve kadınlara karşı tutumlar toplumdan topluma değişir, kadın erkek rolleri toplumsal yakıştırma, yapıştırmalardır.

Cinsiyet Kimliği (Gender Identity): Kişinin kendini hangi toplumsal cinsiyet kimliği üzerinden tanımladığı ve ya diğer insanlar tarafından hangi toplumsal cinsiyet kimliği üzerinden tanımlandığını ifade etmek için kullanılır. Kültürümüzün herhangi bir cinsiyete ait olma durumunda bireyden beklediği nitelik veya karakterdir. Bu, toplumun cinsiyetlere atfettiği özelliklere göre kültürden kültüre değişebilir. Örneğin kıyafet, davranış tarzı kişinin cinsiyet kimliğini oluşturabilir.

Cinsiyet kimliği kişinin vücuduyla ilgili bireysel hislerini içerecek şekilde (tıbbi, cerrahi ya da diğer araçlarla bedensel olarak görünüşünü ya da fonksiyonlarını özgür bir şekilde değiştirmeyi de kapsayabilen), doğumdan itibaren kazandığı biyolojik cinsiyetle uyumlu ya da uyumlu olmayabilen, cinsiyeti hakkında derinden hissettiği içsel ve bireysel duygulara ve giyim, konuşma ve davranış biçimlerini de içerecek şekilde cinsiyetin diğer biçimlerde dışavurumuna atıfta bulunur.

Cinsiyet Geçiş Süreci: Cinsiyet geçişi veya inşası, bireyin toplumsal cinsiyetini biyolojik cinsiyeti ile uyumlu hale getirdiği bir süreçtir. Bu süreç genellikle kişisel, sosyal ve medikal yönleri gerektirmektedir. Tıpta cinsiyet değiştirme denilen, bu süreçteki kişilerin ise cinsiyet geçiş süreci ameliyatı olarak isimlendirdikleri müdahale ile bireyin cinsel organlarının erkekten kadına veya kadından erkeğe dönüştürülmesi en önemli ameliyattır. Bu ameliyat göğüs bölgesi ve diğer bölgelerin değişimini kapsayabilir.

İTERSEKS

İnterseksin bilimsel açıklaması “anormal üreme ve cinsiyet organlarıyla doğmuş olandır” İnterseks bireyler birçok insandan daha farklı dış cinsiyet organlarına, iç üreme organlarına ve/veya iç salgı bezlerine sahiptirler. Tek tip “interseks beden” yoktur, toplum tarafından “anormal” farz edilmenin dışında ortak çok fazla bir şeyi olmayan çok çeşitli durumları kapsar. İnterseks kişilerin ortak özellikleri biyolojileri değil tıbbileştirilme deneyimleridir.

Bazı interseks kişiler kendi kimliklerinin bir parçası olarak “interseks” kelimesini yeniden talep ederken çoğu kişi bunu bir tıbbi durum veya kendine özgü fiziksel durum olarak görmektedir. İnterseks durumlar tıp âleminde “cinsiyet gelişim bozukluğu” olarak da bilinir. Çoğu interseks birey kendini sıradan kadınlar ve erkekler olarak tanımlar ve yaşar. Gey, lezbiyen, biseksüel veya heteroseksüel yönelimlidirler.

LGBT'LERE YÖNELİK AYRIMCILIK İDEOLOJİLERİ

Heteronormativite: Heteroseksüelliğin normal ve tek cinsel yönelim olarak görülmesi, toplumsal değerlerin, kuralların ve yaşam biçimlerinin herkes heteroseksüelmiş gibi kabul edilmesidir. İnsanların kadın ve erkek olarak ikiye ayrılmasını; cinsel ilişkilerin/evliliklerin sadece ve sadece karşı cinsiyetlere sahip kişiler arasında olabileceğini ve her cinsiyetin kendine has rolleri olduğunu iddia eden inançlar, düşünceler, normlar bütünüdür.

Transfobi: Biyolojik cinsiyetinden dolayı kendisinden beklenen seksüel ve toplumsal rollere uymayarak cinsiyetini yeniden inşa etme sürecindeki kişilere karşı bir tür kaygı ve korku ifadesidir. Terim, travesti ve transseksüellere yönelik önyargı ve nefret sonucunda ortaya çıkan ayrımcılığı anlatır.

Geyfobi: Gey kişilerden korkma, hoşlanmama veya nefret etme sonucunda ortaya çıkan ayrımcılıktır.

Lezfobi: Lezbiyen kişilerden korkma, hoşlanmama veya nefret etme sonucunda ortaya çıkan ayrımcılıktır.

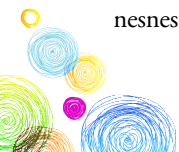
Bifobi: Biseksüel kişilerden korkma, hoşlanmama veya nefret etme sonucunda ortaya çıkan ayrımcılıktır.

Homofobi: Bu terim, eşcinsellere yönelik önyargı ve nefreti anlatır. Bir tür kaygı ve korku ifadesidir. Lezbiyen, gey, biseksüel veya trans kişilerden korkma, hoşlanmama veya nefret etme sonucunda ortaya çıkan ayrımcılıktır.

Homofobi günümüzde cinsel yönelimi heteroseksüel olmayan kişilere karşı ayrımcılığı ifade etmek için kullanılan genel bir terim olmakla birlikte “geyfobi”, “lezfobi”, “bifobi” ve “transfobi” gibi farklı biçimlerde de kendisini gösterebilmekte ve ifade edilmektedir.

Cinsel yönelim ve cinsel davranışların XIX. yüzyıl sonundan başlanarak tıp disiplini kapsamında sağlık ve hastalık boyutlarıyla değerlendirilmeye başlanması çok sayıda yeni soruna neden olmuştur. O zamana dek günah ve suç kavramları üzerinden ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalan eşcinseller, bu kez tedavi uygulamalarının nesnesi haline getirilmiş ve örselenmişlerdir.

1970’li yıllardan sonra eşcinselliğin hastalık kategorisi olmaktan çıkarılması önceki dönemlerde yapılan tedavi çabalarının olumsuz etkilerinin daha nesnel değerlendirilebilmesini sağlamıştır. Eşcinselleri “heteroseksüel yapma” olarak tanımlanabilecek onarım ve dönüştürme tedavilerinin hem eşcinseller hem de bu tedavileri uygulamak zorunda kalan hekimlerde olumsuz etkilere neden olduğu bilinmektedir.

Eşcinselliğin hastalık olarak değerlendirilmesi, tıpkı şizofreni ve benzeri ağır psikiyatrik hastalıklara yakalanmış bireylerin maruz kaldıkları “stigmatizasyon” a onların da hedef olmasını ve toplumda ayrımcılığa uğramalarına yol açmıştır. Bu ayrımcılık, başta homofobi olmak üzere değişik adlandırmalarla tanımlanmaya çalışılmıştır. Eşcinsellere ve eşcinselliğe karşı olumsuz duygu, düşünce, tutum ve davranışları anlatmak amacıyla temel olarak üç terim kullanılmaktadır; homofobi, homonegativizm ve heteroseksizm.

Homofobi kavramını ilk kez, Amerikalı bir klinik psikolog olan George Weinberg, 1972’de yayınladığı “Toplum ve Sağlıklı Homoseksüel” adlı çalışmasında kullanmıştır. George Weinberg, kavramı, heteroseksüellerden farklı bir cinsel yönelimi olanlara dair akıl dışı bir korku olarak tanımlamaktadır.

LGBT’lere yönelik olumsuz, korkulu veya nefret dolu tutum ve davranışları ifade etmekte kullanılan homofobi yaygın şekilde kullanılan bir terim olmakla birlikte birkaç nedenden dolayı

eleştirilmektedir. Her ne kadar heteroseksüellerin LGBT karşıtı önyargılarını ifade etse de, bu tutumun klinik anlamda “fobi” olmadığı ve bu kişilerin diğer fobilerdeki gibi fobiyle ilişkili fizyolojik reaksiyonları yaşamadıkları gösterilmiştir. Ayrıca terimin içindeki –fobi sözcüğü nedeniyle, bireysel ve klinik bir durum akla gelmekte ve bu nedenle de eşcinsellere karşı olan önyargıların kültürel ideolojilerden köken alan sosyal bir fenomen oluşuna vurgu yapılmamaktadır.

Heteroseksist ideolojinin bir ürünü olarak homofobi, heteroseksüel olmayan kişilerin kimliklerinin yok edilmesi veya gizli kalmasını dayatmaktadır. Homofobi, bir gruba sahip oldukları kimlikleri nedeniyle yöneltilen her türlü ayrımcılık, olumsuz davranış ve tutumu içerir. Homofobi heteroseksüel ve eşcinsel kişilerde farklı derecelerde bulunabilir. Homofobi toplumsal olarak beslenen cinsiyetçi politik bir tutumdur. Heteroseksüel olmayan kimliklerin gizlenmesi talebi cinsel bir pratığın gizlenmesiyle sınırlı değildir. Kişilerin kendilerini sahte bir kimlikle heteroseksüel olarak takdimi beklenir. Bu kendini inkâra dayanan, benlik duygusunu olumsuz etkileyen değerler anlayışının hâkim olduğu toplumlarda yetişen eşcinsel kişilerde erken yaşlardan, sıklıkla önergelikten itibaren, kendi cinsine yakınlık duyma korkusu taşır ve homofobik anlayışı içselleştirebilir.

Eşcinsellerin içinde yaşadıkları toplumlarda karşılaştıkları ayrımcılık, önyargılar ve kalıp yargılar özellikle eşcinsellerin, cinsel kimliklerini gizlemeden görünür olmayı daha çok tercih etmeleriyle neredeyse doğru orantılı olarak giderek artan homofobi, sadece eşcinsellerin değil, adil ve özgür bir yaşamı savunan herkesin sorunu haline geliyor.

Heteroseksist Sosyal Hizmete Hayır!

Bizler homofobi ve transfobi karşıtı Sosyal Hizmet Uzmanları olarak, “cinsel haklar bildirgesini” temel alarak sosyal hizmet politikası ve hizmetlerinde homofobik ve transfobik ayrımcılıkları deşifre

edip, sosyal hizmet ve politikalarının heteronormatif algılarını değiştirmek için bir araya geldik.

Heteroseksizm Biricik Değildir! LGBT Varoluşlar Biriciktir!

Heteroseksizm, heteroseksüelliği bir zorunluluk olarak gören ve biricik varoluş biçimi olarak dayatan heteroseksizm bir tür ırkçılıktır. Sosyal hizmet uygulamalarında heteroseksizm, seksizm, ırkçılık, faşizm, yabancı düşmanlığı, militarizmi deşifre ederek LGBT varoluşların sosyal hizmet alanında maruz kaldığı ayrımcılıklarla karşı LGBT'lerle birlikte mücadele edeceğiz.

Eşcinsel, biseksüel ve trans varoluşu hasta, günah, suçlu olarak gören, yaftalayan ve onarım terapileri adı altında tedavi etmeye, ıslah etmeye yönelik çalışmalar yapan ruh sağlığı alanındaki homofobik ve transfobik uygulamaları deşifre edeceğiz.

Sosyal hizmet, 'insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel alan; sosyal değişimi destekleyen, insanların iyilik durumunu geliştirmesi için insan ilişkilerinde sorun çözmeyi, güçlendirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlayan ve bunun için insan davranışlarını ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak insanların çevreleri ile etkileşim noktalarına müdahale eden bir meslektir.

Türkiye'de LGBT'lerin özgürleşmesi için mücadele eden Kaos GL'in LGBT'lerin sorun yaşadığı alanlar üzerinden tanımladığı "mücadele alanları" aynı zamanda biz sosyal hizmet uzmanlarının çalışma alanlarını oluşturmaktadır. Bizler, aile, çalışma hayatı, eğitim, sağlık, barınma, psikoloji-psikiyatri, medya, insan hakları, hukuk, askerlik alanlarında LGBT'lerin yaşadıkları sorunları görünür kılmaya ve sosyal hizmet alanı üzerinden dayanışarak birlikte mücadele edeceğiz.

Biz Kaos GL Sosyal Hizmet Çalışma Grubu olarak, heteroseksist ideolojiye karşı geliştirdiğimiz bu yaklaşımı ayrımcılığa uğrayan, hakları ihlal ve gasp edilen, kadınlar, engelliler, Kürtler, Ermeniler ve bütün dini ve etnik grup ve toplulukların savunucusu da olacağımızı duyururuz.

Kaos GL

Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, 29/12,

Demirtepe / Kızılay – Ankara

Telefon: +90 312 230 0358

Faks: +90 312 230 6277

E-postal: bilgi@kaosgldernegi.org

URL: <http://www.kaosgl.org>